

Напрямок: кримінальне право та криминологія; кримінально-виконавче право;

*Гладкова Є.О. кандидат юридичних наук
старший науковий співробітник науково-дослідної лабораторії
з проблем протидії злочинності
Харківський національний університет внутрішніх справ
м. Харків, Україна*

Розкриття змісту тактики протидії наркозлочинності

Конкретизоване розкриття змісту тактики протидії наркозлочинності як системи заходів пов'язано з їх класифікацією, яка є необхідною через численність, різноплановість, різнорівневність, взаємопроникнення зазначених заходів. Вона дозволяє, диференціюючи ці заходи за різними підставами і розподіливши за відповідними групами, відвести кожному з них своє місце, встановити межі їхнього зіткнення, відношення і зв'язку один з одним. В результаті класифікації можливо визначити ступінь значущості кожного заходу і відповідно черговість, пріоритетність впровадження в практику.

З урахуванням наявних у криминологічній науці підходів для оптимально повного і різнобічного уявлення про систему тактичних заходів протидії наркозлочинності важливо класифікувати їх за такими підставами: спрямованістю (змістом); формою; рівнем; суб'єктом застосування; характером; функціями.

За *змістом* ці заходи можуть бути розділені на наступні групи: інформаційно-аналітичні; організаційні; навчально-освітні; науково-дослідні; технічні; медичні; економічні; фінансові; міжнародно-правові; контрольні; правотворчі; кримінально-правові та інші.

За таким критерієм класифікації, як *форма*, тактичні заходи протидії наркозлочинності поділяються на дві групи: врегульовані (примусово-виховні; примусово-медичні; репресивні та запобіжно-репресивні; ті, що забезпечують активну участь громадян у боротьбі зі злочинами та правопорушеннями; процесуальні; організаційно-управлінські) і не

врегульовані законом (заходи, які не передбачені в законах або інших нормативних актах: організаційні, освітні, технічні, а також, не пов'язані з примусом медичні, запобіжні та інші заходи).

За *рівнем* тактичні заходи протидії наркозлочинності можна розділити на наступні чотири групи: міжнародні; загальносоціальні; спеціальні та індивідуальні.

За *суб'єктом застосування* тактичні заходи протидії наркозлочинності диференціюються на здійснювані: спеціально створеними органами і організаціями; медичними установами; правотворчими органами; правоохоронними органами; виконавчими державними органами, крім правоохоронних; громадськими формуваннями; іншими організаціями.

За *функціями* тактичні заходи протидії наркозлочинності доцільно класифікувати на предметні і методичні. До перших належать заходи, спрямовані на предмет впливу, тобто ті, що безпосередньо протидіють наркозлочинності, а до других – заходи, що забезпечують механізм реалізації заходів першої групи, тобто сприяють подоланню наркозагрози опосередковано. Запобіжні заходи є предметними, науково-освітні та організаційні – методичними, а контрольні, медичні, правові, економічні та фінансові можуть виконувати функції як предметних, так і методичних заходів.

За *часом здійснення* тактичні заходи протидії наркозлочинності диференціюються на заходи ранньої, безпосередньої і постпенітенціарної профілактики.

За *рівнем* тактичні заходи протидії наркозлочинності поділяються на міжнародні, державні й регіональні.

За *характером* тактичні заходи протидії наркозлочинності поділяються на заходи-сигнали і заходи-дії. *Заходи-сигнали* представляють собою інформацію, пропозиції, вимоги про необхідність цілеспрямованого впливу на криміногенні фактори. Натомість *заходи-дії* належать в основному до правової або до культурно-виховної сфери (наприклад, участь

правоохоронців у правовій освіті, навчанні та вихованні) [1, с. 57-58].

Наведені класифікації дозволяють контурно визначити ступінь значущості кожної групи тактичних заходів протидії наркозлочинності і є основою для побудови і подальшого дослідження системи цих заходів на даному рівні.

Підводячи підсумок викладеному, слід звернути увагу на той факт, що система тактичних заходів протидії наркозлочинності, як і аналогічний елемент стратегії, має складну структуру, здійснюється різними суб'єктами, на різних рівнях, в різних видах і формах, відносно різних об'єктів, на ранній і безпосередній стадіях прояву злочинної поведінки і властивостей особи, що з очевидністю свідчить про однорідність вихідних сукупностей, а також їх інтеграцію в єдине поліфункціональне об'єднання.

Зазначене обумовлюється також тенденцією до взаємного проникнення різних видів і типів тактичних заходів протидії наркозлочинності на різні рівні базової діяльності, що пов'язане, в першу чергу, з необхідністю забезпечення комплексності впливу на відповідні фактори. У правоохоронній практиці у кожному конкретному випадку може бути рекомендований конкретний набір форм і прийомів організації та здійснення протидії наркозлочинності, пов'язаний зі специфікою оперативно-службової діяльності на території обслуговування.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Давыденко Л.М., Давыденко М.Л., Литвинов А.Н. Противодействие преступности: вопросы теории и практики : курс лекций. Харків : Тимченко, 2009. 152 с.